
PROCHO vydává prochor

píše bohumír procházka ROVINY

---

zvěsti z Jičína a okolí ● www.jicinsko.cz/procho/roviny.htm ● 1. listopadu 2003 ● č.11/ 03

Úvahy občanské.

Jičínská radnice dbá na udržování mezinárodních přátelských vztahů. Zástupci lidu čile jezdí. 18. – 21. 7. byli v Erbachu, druhý víkend v září byli v Martině. O posledním víkendu říjnovém jelo se do Wijku. 6. až 10. 7. byly oslavy 10. výročí spolupráce s partnerskými městy v Jičíně. Jen tady podařilo se vypátrat alespoň rozpočet – byl 50 000. Prý to platí EU. ... Není příjemné na radnici v této věci pátrat. Někteří zastupitelé třeba ani nevědí, že se někam jede. Cestovní zprávy se nepiší. Nu, senátoři, když se letěli do Mexika naučit, jak se dělá senát, utratili půl milionu. To v Jičíně se dělá partnerství daleko levněji.

Být Občanem s velkým O není lehké. Je totiž třeba nejen říkat, ale i kontrolovat. Občas se stává, že orgánem napsané slovo poněkud se liší od toho, co vysloveno, nebo dohodnuto bylo. Záměrně, nedopatřením? Kdo se nechce dočkat překvapivých konců, měl by kontrolovat zápisy z jednání a srovnávat je s tím, co proběhlo. Zájemcům dodám konkrétní příklady.

K občanské výchově patří i naučit se kulturně jednat. Zdali už není pozdě? Zejména pro některé lidi na radnici. Pokud kdosi mluví a funkcionář mu skočí do řeči a dopoví po svém ... Nu, může to být nedostatek dobré výchovy a nebo také projev arogance. Nesoudím, které vysvětlení je pro státního úředníka nepříznivější.

Není čas rozebírat moudra, která je občas na půdě zastupitelského úřadu slyšet. Příkladně věta: “Antonín Dvořák je pro nás čtyřikrát důležitější, než Karl Kraus, ” zajisté svědčí o tom, že kompetentní člověk má alespoň jasno.

Zajisté rozvoji občanské společnosti prospěla by ještě větší otevřená výměna názorů. Problém nejen v Jičíně. O jediném deníku jičínském zbytečné je v této věci se šířit. Nové noviny jsou zaměřeny hlavně komunálně a sportovně, politickým úvahám se brání. “Využijte čtvrtletník,” říká radnice. Byť přiznáme dobrou vůli, on není nafukovací. Periodicita (6 čísel do roka) nepostačí. Kupříkladu autorovi těchto řádků vešel se ze tří dodaných článků (z toho dva předem dohodnuté) do minulého čísla jen jeden.

Vzpomínám, že kdysi za socialismu byl vyhlášen boj proti negativním jevům ve zdravotnictví. Aby se (jako) něco dělo proti úplatkům. Aby si naivní občan myslel, že bude líp. Jičínská radnice zařadila v roce 2003 přednášku o etice. Dopoledne pro úředníky, odpoledne pro podnikatele. Bude tím líp? Tak je, nebo není občan naivní?

K demokracii patří i to, že nebudeme chápat názor vyslovený, často kritický, jako útok na svou osobu, ale snahu věci pomoci.

O etice podnikatelské

Pan doktor Jan Šolc byl dělníkem na stavbě, když nesměl být ničím jiným, po roce 89 poslancem, pak poradcem prezidenta Václava Havla. Nyní, jako zakladatel Etického fóra, přednáší o tomto ožehavém tématu. Ve snaze “podnítit veřejnou diskusi na téma: Lze vůbec podnikat eticky?” přijel na pozvání jičínské radnice i k nám. Dopoledne mluvil k zaměstnancům městského úřadu, odpoledne k pozvaným podnikatelům.

Hodně procestoval, mnoho prožil, pilně se vzdělával a vzdělává. Přičteme-li nevtíravé kouzlo osobnosti, vychází nám užitečné setkání. Tak i 16. 10. proběhlo. Škoda, že za nevelkého zájmu těch, kterým bylo určeno. Na závěr zbylo v Porotním sále jen 21 lidí.

Mezi četnými citacemi a vlastními postuláty pana doktora zaujal ten, že manažer jedenadvacátého století musí mít duši ženy. Rozuměj, z hlediska vnímání a konání. V tom nejlepší slova smyslu. Arogance a vzpupnost je největší hřích. Buď etika, nebo nebude žádný rozvoj. ...

V kuloárech, které jsou vždy užitečnou součástí sezení, padla otázka: Je korupce na Městském úřadu v Jičíně? “Není,” odpověděl jeden vysoce postavený politik. Druhý dodal, že je to špatně položená otázka. Podle tabulek Transparency International je naše republika v nelichotivé poslední třetině v žebříčku korupce. To je dobře, že jičínská radnice je výjimečným úřadem. A že dovede promptně reagovat.

Miotte v souvislostech

Kdo vstoupí do galerie v jičínském zámku shledá tu 14 svým způsobem podobných pláten. Pak ještě fotografii zajímavého muže, jejich sedmasedmdesátiletého francouzského autora. Pan doktor Kostelecký, který výstavu pro Jičín zapřičinil, přišel na vernisáž v černém roláku a s kytarou. Mluvil poněkud překotně, zcela neuspořádaně, zdánlivě odbíhaje od souvislosti, leč poutavě. Pak hrál, sám i s Lucií zpíval ..., a zase napěskáčku povídal. I o tom, jak pan malíř má ve svém francouzském ateliéru jezdící plátno, aby dokázal několikametrové obrazy obsáhnout. Jak se rozmáchne rukou – a pak ten pohyb člověčí pomocí velké štětky změní v obraz. Když skončil, Pišta Hudec ještě v šansonech na klavír pokračoval a člověk jdoucí zpátky k obrazům najednou pochopil, že teď je to teprve ono. V těch barevných plochách nefigurativních, “počmáraných” černou muzika je. Náramně se spojí hudba, mazlivá a šišlavá francouzská řeč, barva a tvar. Ne, vernisáže nejsou jen snobskou záležitostí se skleničkou vína.

“Na jedné straně fabrika, plnění povinností, stres. Na druhé straně umění, uvolnění, spontánnost. Zdánlivě to nepasuje dohromady. Až se nám to podaří spojit, budeme v 21. století.” Tak řekl pan inženýr Jindrák, jednatel společnosti AEG, která je partnerem výstavy. Krásně naznačil úlohu podnikatelů v kultuře. Kdysi byla samozřejmostí. Její obnovení v nové společnosti daří se jen obtížně.

Kytice potmě

Alfréd Strejček měl černou košili, největší, tedy basovou flétnu, a když recitoval v knihovně balady z Kytice, přál si zhasnout. Každý si v temnotě mohl prožívat Erbenovy hrůzné krásy po svém. O tom poezie je.

Má tak podivnou moc, že když se chystala knížka ke 150 letům od vydání první Kytice, ozvala se na internetovou výzvu Hana Erbenová z Prahy, aby přispěla na její vydání. Jen tak. Protože má poezii ráda, protože chodila do školy v Miletíně, protože jí myšlenka o Kytici oslovila, a až s K. J. E. příbuzná není.

Eva Bílková, která celou sbírku k vydání připravila, na večeru řekla, že K. J. E. nebyl obyčejný archivář. On totiž od lidí baladické náměty sbíral, přetransformoval, a v podobě poezie je zase vrátil.

Karel Čermák řekl, že sběratelství je šedivá monotónní práce pro trpělivé a soustředěné povahy. Za deset let shromáždil, díky své šedivé trpělivosti, 133 Kytic ze 168 dosud vyšlých.

Pan vydavatel Leoš Erben řekl, že jméno Erben přinesli do Čech dřevorubci z Rakous, když těžili dřevo pro kutnohorské doly.

Pan Strejček řekl, že se sice jeho předkové nejmenovali Erbenovi, zato byl na dovolené v Německu v Erbensdorfu.

Karolina Erbenová, dcera vydavatele, neřekla nic, zato hrála se svým přítelem krásně na saxofon.

Alena Pospíšilová říkala jen málo, zato jí to moc slušelo.

Knížky

Kytice v nás

Knížka o knížce. Neuvěřitelné, že Erbenova Kytice vyšla, jak pečlivě spočítal Karel Čermák, už v 168 podobách. A to přiznává, že jeho soupis nemusí být úplný. Seznam těch, kteří se jakkoli baladami inspirovali, nedá se jistě pořídit vůbec. Jako odměna pilnému čtenáři jsou tu ukázky ilustrací, samozřejmě i jednoduché a vše říkající Komárkovy, Jírovky s jeho jedním červeným bodem, kde je ta energie díla schována. . . . Ale dětské ilustrace ze soutěže vůbec nejsou méně nápadité, méně hodnotné výtvarně, neboť ony jsou bezprostřední, dělané upřímně, bez vypočítavosti jakékoli.

Sborník ke 150. výročí vydání Kytice ukazuje onu úžasnou moc, kterou má kniha. Obrazy, fotografie, film, kreslený i hraný, práce nakladatelská i grafická. . . . To a mnohé další má na svědomí třináct balad za 150 let své existence. Inspirace do mnoha dalších oborů kumštu, či řemeslného konání. Kolik práce – při pořádání archivu, porovnávání jednotlivých verzí, hledání té nejlepší. Kolik úsilí při soupisu knížek, přípravě filmů, zpracování fotek, pokusů výtvarných, rozborů jazykových. . . .

Kytice, jedna útlá knížka. Stará, nemoderní. A přece důkaz toho, že psané, dobře volené a srovnané slovo, má obrovskou sílu.

Kytice v nás. Sborník. Vydala Gentiana Jilemnice pro Městskou knihovnu v Jičíně z redakce Evy Bílkové.

Já jsem, ty jsi

To už v Jičíně známe: Nemáš-li, kdo by Ti dílo vydal, vydej si sám. Tak činila i členka Literárního spolku Dana Beranová. Vlastním nákladem, za příspěví grantu od města, vydal si svou sbírku Já jsem, Ty jsi. Napsala, ilustrovala, s manželem vysázeli, vytiskli, sešili. . . . a lidem věnují.

Autorka skládá své básně bez nadpisů. I takové může tu být vysvětlení, že nechce nic ukončit a začínat. Prostě její báseň, zvaná život, nezačíná a nekončí – pokračuje. jen zamyšlení je o něčem jiném. Erotické okouzlení svým mnohým opakováním je z prvního pohledu až monotónní. Však pozor, při dalším čtení dá se vysledovat pochybnost. Nejednoznačnost. Skryté či zjevné pochybnosti. Pochybnosti sebou samým? Ale o tom básně jsou.

Ke konci najednou: “. . . I mně se totiž ztratila moje máma. . . .” a “. . . kde nejde jít, mohu lézt.” Och, není ten život jen o lásce! Ilustrace, přenesené sem fotografickou cestou, zaujmou svým tónováním. Taky pokus o “komplexní” výpověď autorky. Čtenáři pak přinášejí další rozměr k pojmání poezie

Dana Beranová: Já jsem, Ty jsi. Řeheč, 2003

Cestička k domovu

V některých vesnicích chodí jen chlapi na pivo a ženské si zdrbnou při nákupech. V Libošovicích a obcích přilehlých ještě k tomu uspořádali sjezd rodáků. Aby se všechny vzpomínky tu i jinde pronesené nezapomněly, aby fotky a pohlednice neupadly v zapomnění, vydali knížčičku s poetickým a staromilským, leč výstižným názvem.

Vydat dvaadvadesátistránkový sborník není jednoduché. Kromě shromáždění materiálů je potřeba ještě sehnat peníze a zajistit spoustu dalších věcí. To se skupině okolo Karola Bílka a Aleny Pospíšilové dobře podařilo.

Je tu všechno. Od statí vlastivědných a historických, přes činnost obcí i spolků v nich. Vzpomínky, statí z kronik. A fotky, fotky. . . . Staré i nové. Pořadatelé sborníku dali si záležet, aby na některou část toho kouta nezapomněli. Snad se podařilo.

Cestička k domovu. Sborník k prvnímu sjezdu rodáků Libošovicka. Vydala Obec Libošovice roku 2003

Zatmenie panny

Na setkání literárních klubů v Martině vysypal Andrej Šeliga svůj bágel, aby snadněji našel papírky, kde byly verše jeho přátel i verše jeho. potom je předčítal a svým neopakovatelným způsobem hovořil o básních i autorech. Andrej je učitel – asistent na katedře slovenštiny na Pedagogické fakultě v Trnavě. Andrej je i vítěz literární soutěže Rubato a za to směl si vydat knížku. Jmenuje se Zatmenie panny a má neuvěřitelný náklad – 200 výtisků. Inu, ani na Slovensku. . . . Proč opakovat známé?

Přináší našincům čtení Andrejových veršů nejen potěšení z objevování poetických poselství. Spojena je s ním i radost z dotyku s měkkou krásnou řečí přátel.

Andrej Šeliga: Zamenie panny. Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

Literární spolek

pěčí Václava France vydává ze života spolku měsíčník **Kobra**. Začátkem října vyšlo u téhož nakladatele 3. číslo časopisu autorů Jičínska **ČAJ**. Kromě věcí z pera členů spolku (Zeman, Eberlová, Franc, Ciler) objevila se tu zajímavá povídka s erotickými prvky od Evy Adamičkové. Ta v tiráži představena jako pětadvacetiletá žena “od pryč”. Ale kdyby si někdo myslel, že se za tím jménem skrývá v době obliby převtělování nějaký místní muž, je to jeho věc.

Třetím Francovým dílem jsou **Pohádky od kašny**, kde jsou uveřejněny pohádky z dílny členů LISu, přednesené při festivalu Jičín město pohádky.

Všechny tisky jsou k dispozici v Městské knihovně v Jičíně.

Lodžie a hedvábí

Kdo hledá jemnost v dnešním světě, najde ji v hedvábí. Je hebké samo o sobě, svou strukturou. Zjemní se barvou, jejími tóny a potkáváním odstínů. Měla dobrou ruku kastelánka Zdena, když pozvala přítelkyni Hanu Poborskou a děti s maminkami. Nejprve spolu nainstalovaly hedvábná díla mezi cihly neomítnuté stavby, pak je nasvítily ohněm svíček..., nu a pak už stačilo pozvat vítr. Ostatně - ten se tu prohání sám v míře dostatečné.

Hrubá cihla a jemná barevná látka kupodivu dobře se snášejí a kdo chce, tomu přinesou i nápad. Hned si ho může na klůčku zhmotnit do papírového, či jiného rámečku napnout. V protisvětle vystavený je zdobivý i památečný.

“Hedvábí je jako člověk ... vlhko ani zima mu nevádí. Brzy se vzpamatuje...” Tak mluvily dámy, které celý den tu mrzly, aby ukázaly, že možnosti využití lodžie je neomezené.

Baševi stále aktivní

Baševi kdysi – “dvorní Žid”, tedy finančník Valdštejnův. Baševi dnes – skupina přátel, které se starají o památku na Židy a židovské památky v Jičíně. Onen střední podvečer byla v knihovně na programu synagoga. Pěkně didakticky zpracovaný večer tím, že podělili se lidé různých zaměření: Architekt Uličný hovořil o stavbě a jejich hodnotách, Tereza Dubinová přinesla ukázky památek objevených na půdě synagogy – a zajímavě o nich mluvila, Jan Kindermann pověděl, co už se povedlo a co by mělo následovat.

Mají Židé sympatickou zásadu – náboženské knihy i jiné dokumenty, jakkoli poničené, nesmějí se vyhodit. A tak se na půdě hromadily věci cenné a hlavní problém byl zbavit je i se (dýchací cesty) nánosů prachu. Vyplatilo se. Kupříkladu počtení popisu požáru i jiných dokumentů jest cenné nejen pro historiky.

Dobrá zpráva – v příštím roce, budou-li peníze dle předpokladu, bude rekonstrukce synagogy dokončena. A hned poté ve větší míře pro kulturu v Jičíně využívána.

Koláčové setkání

V K klubu vyhlásili koláčové klání. Soutěž o nejlepší koláč. Sešlo se koláčů šest. Některé koláče byly rozdělené do malých koláčků svatebních. Některé malé koláčky byly z grahamové mouky, myslím. Všechny vypadaly pěkně, ale sníst se musely. Jednak by porota nemohla rozhodovat jen podle kůrků, jednak by maminky, autorky, neměly co ke kávě. Ještě tam byl jeden parádní koláč od Halířů, jako první cena. Pak ještě pařez. Mimosoutěžní, byla to vzpomínka na havlovický výtvarný tábor, kde se všechny tyhle myšlenky rodily. Do pařezu byla vetknutá sekyra, na něm ležel košík plný hub. Vše jedlé, i topůrko. Ale nedali mi.

Dětská porota rozhodovala. O její objektivnosti lze s úspěchem pochybovat. Měl jsem dojem, že Alenka (6) a Honzík (6) popletli si čísla těch kousků, co měli na talíři. Všiml jsem si, že jedna holka ve žlutém tričku se nejdřív dívala, kam dělají hlasovací čárky ostatní a pak podle toho udělala tu svou. Prostě byla tři první místa a tři druhá místa. Která byla která si nepamatuju, dobré byly všechny.

Děti pak pekly koláče s hlíny a maminky pily kávu a víno. Pivo neměli. Děti se bavily náramně a taky se špinily. Maminky fantazirovaly o tom, co všechno by se dalo dělat, ale o tom psát nesmím. Až jestli se to udělá. V outěži dětských koláčů byla plichta úplná. Všechny keramické koláče dostaly stejný počet bodů. A to maminky hodnotily za střízliva. Ale mně se stejně nevíc líbil koláč s názvem: Strašidlo s dortem. Autora jsem si nezapamatoval.

Soutěž se vydařila. Děti i maminky byly spokojené. Děti trochu špinavé, maminky trochu přejedené. Jsem zvadav, zda kousek pařezu nechali Zajíčkovi.

Štefan ano

Na Štefánskou komisi 8. 10. přišla do ševcovny téměř polovina pozvaných, což je úspěch. Nepřišli Hoříčtí, nebyl tu nikdo z Bělohradka, Vysokoveselska, Miletínska, což je špatné. Příjemné bylo, že se objevili noví lidé. Usneslo se, že 8. ročník bude, udělení se posune do Železnice (25.2.2004) a vyzkouší se nová kategorie profesionálů. Úkoly se krásně rozdělily, potěšitelné je, že distribuce nominačních výzev, a posléze pozvánek, zkusí se přes knihovny, nabídkou paní ředitelky Košťálové. Podstatné teď je, abychom sehnali tolik nominátorů, aby žádný z kulturních počinů na okrese nezůstal bez odezvy. K tomu nám napomáhej ... me my všichni.

[Nominace možno posílat už nyní Monice Eberlové Sv. Čecha 889 Jičín, eberlova@centrum.cz](mailto:eberlova@centrum.cz) .

Kolej optimisticky

Návštěva u rektora Karlovy univerzity Wilhelma, návštěva u profesora Kinského v Mnichově napovídá, že pracovní skupina, která usiluje o využití jezuitské koleje, nezahálí. Na pracovní schůzce 17. 10. informovali o tom účastníci jednání. Přijeli i zástupci jedné společnosti a pověděli o svém zajímavém vzdělávacím projektu. Základy pro další konání jsou, může se pracovat na sepsání záměru, na jehož základě budou sepsány žádosti o granty na další konání. Stavebně historický průzkum a digitální zaměření, jakožto podmínky nutné, nikoli postačující, jsou před dokončením.

literární PROCHOROVINY příloha

Modrý svět Dr. Maxe

Vila v parku. Park mírně neudržovaný, aby se hodil k té secesi. Na domě velký nápis – Diskotéka Dr. Max. Aby ta secese dostala trochu ránu. U dveří do vily obrovský pes na silném řetězu. Jmenuje se Dr. Max. Nikdo z nás ho nezjímá. Pamatuje jinačí časy.

V hale, obložené tmavým dřevem, portrét pana továrníka. Vypadá jako dr. Miroslav Tyrš – zakladatel Sokola. Možná že má i stejné sako zvané čabraka. Kdyby mohl pan továrník vyprávět ... Mohly se tu odehrávat orgie, včetně dětského porna. Mohly se tu spřádat nejzapeklitější politické intriky, z kterých roste velká politika. Taky tu mohla žít normální rodina, kde se řádně vychovávaly děti. To je ale nejméně pravděpodobné. Rozhodně měl pan továrník alespoň poměr se služkou.

Program měl už dávno začít. Pobíhají tu mladí básníci, natahují kabely. Jeden neustále chodí s mikrofonem, vyhledává různá místa v sále a počítá. Z jedné bedny je slyšet chrčení, z ostatních nic. Ale počítání slyšet je přímo. Pak se našťvali, kabely smotali, bedny odnesly a doprostřed postavily křeslo. Slovo zvítězilo.

Slova jsou seřazená, někdy pečlivě, jindy trochu lajdácky vybraná. Někdy mají smysl, někdy jsem ho neobjevil, ale jistě ho mají taky. Chyba je na mně. Seřazená slova se jmenují básně. Měkteré básně jsou melodické samy. Některé básně, vykřikované, či šeptané při kytáře, mají melodii, i rytmus umocněný. Někteří jim říkají písně.

Prý vybuchnul kotel. Rána slyšet nebyla, ale zima cítit je. Ale víno, či čaj s rumem pije se proto, že k poezii patří. Nad některé tělesné pocity jsou básníci povzneseni. V hale, kde mlčí pan továrník Tyrš, hoří krb, aby tu mohly být kuloáry. Skrz hromady židlí okolo jiného haraburdí se k němu dostanete pro slovo nebánsnické.

Shledal jsem, že dívka Kavka a starý pán mluví o stejné knize. (M. Kundera: Monology). Kniha jako způsob komunikace? Kniha jako pokušení? Kniha jako prostředek sblížení? Kniha jako důkaz? Slušné je se neptat, i když bydlejí v jednom hotelu. Jde tu přece o poezii. Dívka slíbila, že mi napíše o pojmu "hořkost na jazyku". Myslel jsem hořkost na jazyku ráno. Co myslela ona, to možná zvim. Měl bych si přečíst Monology. Literatura je přece velké dobrodružství.

(Jaroslav Seifert: Kde jsou ty časy, kdy mladé dívky milovaly vedle básniček i jejich autory!)

Opilý básník obtěžuje v baru děvčata. Básníci obtěžují dívky v baru tím, že jim čtou své verše.

"Básníci (jistě i básničky) trochu vybočují z běžného člověčího průměru. Jsou vnímavější a ..." Mluvila básnička, měla černé dlouhé šaty, samozřejmě i dlouhé blond vlasy. Jen nevím, měla brejle, neměla brejle? Je to důležité? Hm, pasovaly by k ní. Ty dlouhé šaty měly, tuším, rozstříženou sukni do takové správné výšky. Inu básnička.

Básník (62) u krbu pravil: "Já jsem začal psát před třemi lety. Zamiloval jsem se do básničky a najednou jsem jí chtěl být něčím blízký ..."

Ráno domů autobusem. Kousek rána ještě k večeru patří. Kocovina (a ona není jen alkoholická) musí doznít. Jak na podzim bývá, zelená venku mění se v žlutou, červenou i jinou. Kdybych napsal, že zlatou, byl by to kýč. Každá barva závisí od toho, jakým světlem se na ni posvítí. To ranní slunce je tím pravým světlem. K tomu se sluší jen nábožně mlčet, možná malinko pootevřít pusku. Ale cožpak to autor vydrží?

Blue World 17. října roku 2003

„Schopný“ úředník záhy dovede pokazit každou dobrou věc, kterou iniciativní lidé vymyslí a zorganizují.

(proch)

Já bych na něj nečekala ... Čekat úspěch nepřináší ani štěstí ani klid
(Radůza)

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník. Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín
tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí firmy APEL s. r. o. Jičín

Tisk novin proveden dík

GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.

Denisova č. 204 Jičín.

Tel, fax 493 523 027